

Cuiavian University in Wloclawek

Scientific and pedagogical internship

**PECULIARITIES OF INTERACTION
BETWEEN PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY
AMIDST EDUCATION**

May 6 – June 16, 2024

**Wloclawek,
Republic of Poland
2024**

Особливості підготовки майбутніх педагогів соціальних до психосоціальної підтримки дітей у період воєнного та повоєнного часу Руденко Ю. Ю.	51
Кейс-метод у навчальному процесі підготовки майбутніх психологів Скрипник Н. Г.	57

КЕЙС-МЕТОД У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Скрипник Н. Г.

викладач кафедри психології

Національний педагогічний університет

імені Г.С. Сковороди

м. Харків, Україна

Професійна підготовка майбутніх психологів в умовах реформування освіти орієнтована на нові освітні стандарти, реалізацію компетентнісного підходу, що передбачає діяльнісний характер навчання, активізацію самостійної роботи здобувачів, практичне використання теоретичних знань. При цьому організація навчального процесу спрямовується на впровадження різноманітних інтерактивних форм та методів освітньої підготовки, серед яких досить ефективним є кейс-метод, основу якого становить розвиток у здобувачів критичного і творчого мислення, фахової компетентності, здатності «приймати самостійні рішення та діяти в різних ситуаціях» [1, с. 96].

Кейс-метод (case-study) як «метод активного проблемно-ситуаційного аналізу відноситься до проблемного навчання та ґрунтується на навчанні здобувачів шляхом вирішення конкретних психологічних задач – проблемних ситуацій, у зміст яких інтегрується й професійно значущі психологічні проблеми» [4, с. 11]. Даний метод надає можливість оптимально закріпити теоретичні знання, використати їх у практиці, що важливо при професійній підготовці. Виконуючи завдання кейсу здобувачі-психологи «вчаться кваліфіковано і незалежно вирішувати фахові завдання, обирати ефективні способи поведінки залежно від конкретної практичної ситуації» [6, с. 194].

Реалізація кейс-методу передбачає активну взаємодію викладача і здобувача, діалоги, дискусії [2, с. 170]. Викладач, організовуючи обговорення спрямовує здобувачів на критичне осмислення, на більш глибоке розкриття змісту начального матеріалу через його опрацювання та обговорення. Одночасно, готуючись до обговорення практичних ситуацій, здобувачі стають співавторами освітнього процесу, оскільки виступають і як доповідачі, і як слухачі, що відповідно підвищує рівень їх професійної компетентності. У бізнес-освіті, як стверджує З.Е. Скрипник, кейс-метод використовується з відеоматеріалом, комп'ютерним забезпеченням [3, с. 4].

В.І. Кротенко на основі аналізу наукових доробок визначив наступні цілі кейс-методу у навчанні [1, с. 99]: 1) прикладне використання теоретичних концепцій; 2) заохочення активного навчання, розвиток у здобувачів комунікативної компетентності, вміння працювати у групі; 3) отримання здобувачами задоволення від обговорення, підвищення учбової мотивації. Для досягнення даних цілей необхідно орієнтуватися на особистісну та професійну індивідуальність кожного здобувача. Зокрема, застосування методу підвищує мотивацію до навчання, успішність здобувачів через бачення результатів власної навчальної діяльності [6, с. 195].

Кейс-метод доцільно використовувати для обговорення та аналізу наступних професійних ситуацій: [1, с. 98; 6, с. 196]: «для пояснення причинно-наслідкових зв'язків, які зумовлюють необхідність інтерпретації в реальній ситуації; для опису реальних умов, у яких відбувалася дія; для опису самої дії; для дослідження тих ситуацій, у яких виконана дія не призвела до необхідного результату». Відповідно для створення кейсів до занять з психологічних дисциплін автори пропонують використовувати ситуації з практичної діяльності психолога,

консультативної практики, з навчальних або художніх фільмів, художньої літератури, записів із блогів тощо [6, с. 197].

Сьогодні у літературі представлена значна кількість поглядів на структуру кейсів. Ю.П. Сурмін запропонував досить доречний варіант структури кейсів: 1) сюжетна частина (чітка сукупність дій, які розкривають зміст кейсу); 2) інформаційна частина (необхідна для аналізу ситуація); 3) методична частина (роз'яснення щодо місця кейсу в курсі навчальної дисципліни та завдання для його аналізу) [5]. В.І. Кротенко вважає, що кейс повинен мати таку структуру: загальний опис (анотація); проблема для обговорення; мета та цільова аудиторія; сюжет (коло питань, які необхідно вирішити); можливі варіанти вирішення проблеми [1, с. 99].

На заняттях із психології доцільно використовувати наступні прийоми та методи організації роботи з кейсами здобувачів: діалоги та дискусії; дебати; публічні слухання й апробація; робота у групах; звіти за темами, дискусійні звіти [1, с. 98]. У процесі навчання використовувати різні методи та прийоми.

Кейс-метод є перспективним інтерактивним методом у професійній підготовці фахівців у галузі психології, оскільки сприяє підвищенню рівня професійної компетентності, позитивної професійної мотивації і успішності здобувачів, розширює можливості моделювання майбутньої професійної діяльності через опрацювання конкретної практичної ситуації, а також розвитку важливих особистісних якостей майбутнього психолога.

Література:

1. Кротенко В. І. Використання кейс-методу у професійній підготовці психологів (спеціальних, клінічних). *Педагогіка формування творчої особистості у вишій і загальноосвітніх школах*. 2021. № 75. Т. 2. С. 96–100.

2. Осадченко І. І. Дефініція та дидактична сутність поняття «кейс-метод». *Гуманітарний вісник*. 2011. № 19. С. 169–173.
3. Скрипник З. Е. Психологія і педагогіка. Проведення індивідуального заняття за методом аналізу конкретних навчальних ситуацій (case study) : навчально-методичний посібник. Львів : ЛІБС УБС. 2012. 145 с.
4. Сторожук Н., Гаврюшенко В. Досвід використання кейс-методу при формуванні професійних компетентностей військового психолога. *Вісник національного університету оборони України*. 2022. 64(6). С. 110–118.
5. Сурмін Ю. П. Кейс-метод: становлення та розвиток в Україні. *Вісник національної академії державного управління при Президентові України*. 2015. № 2. С. 19–28.
6. Халік О. О. Застосування кейс-методу при викладанні психологічних дисциплін майбутнім викладачам. *Актуальні проблеми психології в закладах освіти*. 2016. Вип. 6. С. 194–200.